

det sista tidsfönstret är pengarna slut.

–Då finns ju pensionen fortfarande kvar. Vi har ju ett väl fungerande pensionssystem i Sverige och jag har haft förmånen att tjäna ganska bra och haft fina pensionsavsättningar. På så vis är jag privilegierad som kan planera för die with zero. Jag är väl medveten om att det finns människor som dagligen tvingas "live with zero".

När Johan får frågan om vad han ska fylla all sin lediga tid med skrattar han gott och säger: inga problem.

–Jag är en van-lifer och planerar att tillbringa vinterhalvåret på varmare breddgrader. Jag ska resa och bocka av upplevelser jag drömmer om. På så vis fyller jag minnesbanken och det är den viktigaste banken att spara i. Minnena kommer jag att leva på länge. ■

"Problemet med att dö med noll kronor på fickan är att ingen vet hur länge man lever", säger finanspsykologen Mio Lind.

Experten: Handlar inte om att slösa – utan att optimera

FIRE-rörelsen, financial independence, retire early (ekonomiskt oberoende, tidig pension) som varit stor under flera år, går ut på att spara så mycket som möjligt för att kunna sluta jobba tidigt och leva på avkastningen från investeringarna, utan att kapitalet ska minska.

–Man skulle kunna se på die with zero-filosofin som en annan extrem, men det handlar inte om att slösa utan eftertanke. I stället rör det sig om att optimera även andra värden än pengar. Det vill säga upplevelser, resor och tid med barn och barnbarn, säger finanspsykologen Mio Lind.

I stället för att spara till ett stort arv till barnen är tanken att använda pengarna till att dela upplevelser med barnen så länge man själv är vid god vigör och orkar. På så vis får man också glädje av givandet.

–Det ger andra mänskliga värden bortom saldot på kontot. Men det är inte alltid helt lätt att börja nyttja

de där pengarna man lagt undan, att gå från att spara till att leva för medlen, säger Mio Lind.

Det finns ett glapp mellan den faktiska ekonomin och en oro för den.

–Problemet med att dö med noll kronor på fickan är att ingen vet hur länge man lever, det blir bara gissningar och antaganden. Men det går att göra kalkyler över ekonomin, hur man levt hittills, hur man lyckats spara och hur man kan förvänta sig att de investerade medlen utvecklas.

Motreaktion till FIRE

I sitt arbete som både ekonom och psykolog möter Mio Lind människor som vill ha fler chanser till upplevelser men tycker att det känns riskfyllt och skrämmande att ta av sparade pengar. De kanske inte vågar ta chansen, trots att kalkylerna säger att pengarna finns och kommer att räcka.

–Om man dittills levt enligt FIRE-filosofin, och gne-

Finanspsykologen Mio Lind.

tat för att spara så mycket som möjligt, kan det kännas svårt att börja använda pengarna för att leva efter ens övertygelser om att upplevelser också är viktiga investeringar. Den sortens beteendeproblematik är inte helt ovanlig. Inte minst på senare tid när die with zero vuxit, nästan som en motreaktion till FIRE. ■